Zákon o veřejné službě výkonné

Návrh zákona č. 17 podle seznamu zákonů Fóra lidu – prováděcí zákon k Občanské ústavě ČR (OIPD)

Fórum lidu · pracovní návrh ze dne 26. 10. 2026

Postavení návrhu: Zákon provádí čl. 63–68 a 66 odst. 3 Občanské ústavy. Upravuje Ministerstvo vnitra a Veřejnou službu výkonnou, která zahrnuje policii, záchranné sbory, civilní ochranu a vězeňskou stráž. Oprávnění policie upravuje zákon o policii (č. 11), civilní ochranu zákon o Národní domobraně a civilní ochraně (č. 9), krizové stavy zákon krizový (č. 8) a výkon trestu zákon o soudnictví a vězeňství (č. 12). Vychází z autorovy Hlavy 4 (čl. 78, 81) a z Definice č. 25 na forumlidu.cz/oipd. Schvalují jej občané v referendu.

NÁVRH

ZÁKON

ze dne …….. 20..

o veřejné službě výkonné

Občané České republiky se v referendu usnesli na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ – ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1 – Předmět úpravy

Tento zákon upravuje poslání, organizaci, řízení a kontrolu Ministerstva vnitra a Veřejné služby výkonné.

§ 2 – Poslání

(1) Veřejná služba výkonná chrání životy, zdraví, svobodu a majetek občanů před trestnou činností, požáry, živelními pohromami a haváriemi a zajišťuje bezpečné střežení vězněných osob.

(2) Veřejná služba výkonná slouží občanům; nikdy ji nelze použít proti pokojně jednajícím občanům (čl. 86 odst. 2 Občanské ústavy České republiky, dále jen „ústava“).

(3) Národní domobrana ani komunální domobrany nejsou součástí Veřejné služby výkonné a nepodléhají ministru vnitra.

ČÁST DRUHÁ – MINISTERSTVO VNITRA

§ 3

(1) Ministerstvo vnitra zadává Veřejné službě výkonné úkoly podle vůle občanů, dozírá na plnění jejího poslání a odpovídá za její hospodárnost (čl. 64 odst. 1 ústavy). Do jednotlivých zákroků, vyšetřování a záchranných akcí nezasahuje.

(2) Ministra vnitra volí rozhodující občané v celostátní přímé volbě na 4 roky (čl. 64 odst. 2 ústavy).

(3) Ministerstvo má nejvýše 33 zaměstnanců (čl. 64 odst. 3 ústavy).

(4) Ministr každý rok předloží výroční zprávu o Veřejné službě výkonné, včetně statistik zákroků, použití donucovacích prostředků, stížností, požárů, záchranných akcí a útěků, pro občanské hodnocení podle čl. 90 ústavy.

ČÁST TŘETÍ – VEŘEJNÁ SLUŽBA VÝKONNÁ

§ 4 – Složky

Veřejnou službu výkonnou tvoří (čl. 66 odst. 3 ústavy)

a) státní policie podle zákona o policii,

b) záchranné sbory, jimiž jsou hasičský záchranný sbor a jeho krajské útvary,

c) civilní ochrana podle zákona o Národní domobraně a civilní ochraně,

d) vězeňská stráž, která střeží věznice a vazební věznice spravované Veřejnou službou soudní.

§ 5 – Ředitel

(1) Veřejnou službu výkonnou řídí ředitel, kterého volí rozhodující občané v celostátní přímé volbě, kdykoli je funkce uprázdněna (čl. 65 odst. 2 ústavy). Ředitel osobně odpovídá za řádný chod služby.

(2) Ministr vnitra nebo předseda Národní rady může navrhnout odvolání ředitele; o odvolání rozhodují občané v referendu (čl. 65 odst. 4 ústavy).

(3) Nejvyšším velitelem policie je předseda Národní rady (čl. 58 odst. 2 ústavy); velí prostřednictvím ředitele státní policie a odpovídá za své rozkazy osobně.

§ 6 – Rozhodující zaměstnanci

(1) Rozhodujících zaměstnanců Veřejné služby výkonné je nejvýše 66 (čl. 65 odst. 3 ústavy). Jsou jimi

a) ředitel Veřejné služby výkonné,

b) ředitel státní policie a vedoucí jejích specializovaných útvarů (kriminálního, hospodářského a protikorupčního, dopravního, protiteroristického a cizineckého),

c) generální ředitel záchranných sborů a 14 krajských velitelů,

d) velitel civilní ochrany a 3 zemští velitelé,

e) velitel vězeňské stráže,

f) další vedoucí, které stanoví nařízení Národní rady, pokud celkový počet nepřekročí 66.

(2) Rozhodující zaměstnance volí rozhodující občané republiky, krajští a zemští velitelé občané kraje nebo země, podle volebního zákona. Lze je kdykoli odvolat.

(3) Ostatní zaměstnanci, včetně policistů, hasičů, příslušníků civilní ochrany a vězeňské stráže, se vybírají ve veřejné soutěži a nemají pravomoc rozhodovat o právech a povinnostech občanů mimo oprávnění, která jim při zákroku dává zákon.

§ 7 – Záchranné sbory

(1) Záchranné sbory provádějí hašení požárů, záchranné a likvidační práce, pomoc při živelních pohromách a haváriích a spolupracují se zdravotnickou záchrannou službou.

(2) Jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí zůstávají službou obcí; záchranné sbory je podporují výcvikem a technikou. Obec může svěřit požární ochranu záchranným sborům nebo ji od nich převzít podle zákona o územně-správním uspořádání.

(3) Krajský velitel odpovídá osobně za to, že jednotky dorazí na místo zásahu v kterékoli části kraje do 20 minut od ohlášení, s výjimkou mimořádných okolností.

§ 8 – Vězeňská stráž

Vězeňská stráž střeží věznice, eskortuje vězněné osoby, zajišťuje pořádek ve věznicích a ostrahu budov soudů a státních zastupitelství. Je vázána pokyny ředitele věznice ve věcech zacházení s vězněnými a dozorem soudce a tribuna lidu podle zákona o soudnictví a vězeňství.

§ 9 – Spolupráce

(1) Složky Veřejné služby výkonné spolupracují se zdravotnickou záchrannou službou, s Národní domobranou, s komunálními domobranami, s obecními a oblastními policiemi a s orgány krizového řízení podle zákona krizového.

(2) Komunální domobrany a jejich velitelé mají právo přednostní audience u kteréhokoli rozhodujícího zaměstnance Veřejné služby výkonné.

§ 10 – Tísňová linka

Veřejná služba výkonná provozuje jednotné tísňové linky 112, 150 a 158 a bezplatné aplikace k jejich přivolání; hovory se nahrávají a uchovávají 1 rok.

ČÁST ČTVRTÁ – OTEVŘENOST A ODPOVĚDNOST

§ 11 – Otevřenost

(1) Veřejná služba výkonná vede veřejnou databázi o své struktuře, pravomocích, odpovědnosti jednotlivých služebníků, hospodaření a výsledcích, včetně služebních kontaktů (čl. 68 ústavy). Údaje, jejichž zveřejnění by ohrozilo probíhající vyšetřování nebo život, se zveřejní, jakmile důvod pomine.

(2) Utajit lze jen totožnost příslušníků protiteroristického útvaru a informátorů; i jejich zákroky však podléhají kontrole tribunálu.

§ 12 – Odpovědnost

(1) Každý příslušník Veřejné služby výkonné je povinně pojištěn a za své jednání odpovídá osobně (čl. 84 ústavy).

(2) Každý příslušník má právo odmítnout rozkaz, který je v rozporu s ústavou, zákonem nebo jeho svědomím anebo by směřoval proti občanům; za odmítnutí může být pouze propuštěn ze služby, a to jen po veřejném soudním řízení (čl. 86 odst. 1 ústavy).

(3) Vedoucí, který vydal protiprávní rozkaz, odpovídá za jeho následky spolu s tím, kdo jej vykonal.

§ 13 – Služební poměr a plat

(1) Služební poměr příslušníků upravuje zákon o veřejných služebnících a jejich platech; do jeho účinnosti se použije zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, nepřekáží-li ústavě.

(2) Plat se stanoví podle tabulky násobků schválené v referendu (čl. 87 ústavy).

ČÁST PÁTÁ – PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 14 – Přechodná ustanovení

(1) Policie České republiky a Hasičský záchranný sbor České republiky se dnem účinnosti tohoto zákona stávají složkami Veřejné služby výkonné. Strážní složka Vězeňské služby České republiky a justiční stráž přecházejí do vězeňské stráže a správa věznic na Veřejnou službu soudní ve lhůtě podle § 18 odst. 1 zákona o veřejné službě soudní.

(2) Agenda Ministerstva vnitra, která nepatří Veřejné službě výkonné, zejména evidence obyvatel, osobní doklady a statistika, přechází na Veřejnou službu informační do 2 let od účinnosti ústavy (čl. 66 odst. 4 a čl. 124 ústavy).

(3) Do zvolení rozhodujících zaměstnanců podle § 6 vykonávají jejich funkce dosavadní vedoucí; volba se koná do 1 roku od účinnosti ústavy; nabude-li tento zákon účinnosti později než 6 měsíců po účinnosti ústavy, do 6 měsíců od své účinnosti (čl. 122 ústavy).

§ 15 – Zrušovací ustanovení

Zrušuje se zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky, a ustanovení zákona č. 2/1969 Sb., kompetenčního zákona, o Ministerstvu vnitra, ve znění pozdějších předpisů.

§ 16 – Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení výsledku referenda, jímž byl přijat.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

A. Obecná část

1. Účel zákona

Veřejná služba výkonná spojuje ty, kdo nás chrání v každodenním životě: policii, hasiče, civilní ochranu a vězeňskou stráž. Zákon jí dává jednoho voleného ředitele, malý ministerský úřad a volené velitele, kteří odpovídají občanům svého kraje.

2. Vazba na OIPD a texty autora

- **Hlava 4 OIPD, čl. 81:** ministr vnitra na 4 roky; složky VSV: policie, záchranné sbory, vězeňská služba, civilní obrana; nejvyšší velitel policie PNRČr; komunální domobrany nepodléhají VSV a mají právo přednostní audience – § 2 odst. 3, 4, 5, 9.
- **Hlava 4 OIPD, čl. 78:** ministerstvo do 33 zaměstnanců, IVS do 66 rozhodujících, ředitel volený a odvolatelný jen občany – § 3, 5, 6.
- **Definice č. 25:** policista s osobně odpovědným právem použít sílu, s právem odmítnout rozkaz – § 12.

3. Doplnění a odchylky

Téma	Autor	Návrh	Důvod
Ředitel VSV na 4 roky	autor uvádí volbu na 4 roky	volba při uprázdnění, bez období (§ 5)	Čl. 27 odst. 1 ústavy: ředitelé IVS se volí neperiodicky.
Národní domobrana ve VSV	autor řadí Národní domobranu pod VSV	Národní domobrana mimo VSV (§ 2 odst. 3)	Čl. 66 odst. 3 ústavy ji mezi složky VSV neuvádí; vrchním velitelem je prezident (čl. 103).
Vězeňská služba	ve VSV	ve VSV jen stráž, správa věznic ve VSS (§ 8, 14)	Čl. 66 odst. 2 a 3 ústavy.
Seznam 66 rozhodujících	neuveden	27 míst určeno zákonem, zbytek nařízením (§ 6)	Konkrétní odpovědnost a dodržení limitu.

4. Soulad s ústavou a étosem

Zákon naplňuje čl. 58, 63–68, 84, 86, 87 a 90 ústavy. Odpovídá étosu: síla jen k ochraně, nikdy proti pokojným lidem; každý odpovídá osobně, i ten, kdo vydal rozkaz.

5. Dopady

Převod evidence obyvatel a dokladů na VSI a správy věznic na VSS zjednoduší strukturu. Ministerstvo se zmenší na nejvýše 33 zaměstnanců.

B. Zvláštní část

K § 1 a 2: Poslání a vymezení vůči domobranám.

K § 3: Ministerstvo vnitra.

K § 4 až 10: Složky, ředitel, rozhodující zaměstnanci, záchranné sbory, vězeňská stráž, spolupráce a tísňové linky.

K § 11 až 13: Otevřenost, odpovědnost, služební poměr.

K § 14 až 16: Přechodná ustanovení, zrušení a účinnost.

Zdroje: Občanská ústava ČR (OIPD), čl. 27, 58, 63–68, 84, 86, 87, 90, 103, 122, 124 (forumlidu.cz/oipd/navrh-ustavy); Fórum lidu – OIPD: Hlava 4 (čl. 78, 81), Definice (č. 25); seznam zákonů (č. 17); zákony č. 320/2015 Sb., 361/2003 Sb., 2/1969 Sb.